

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (femte avdelningen)

den 20 oktober 2022 *

”Begäran om förhandsavgörande – Området med frihet, säkerhet och rättvisa – Invandringspolitik – Direktiv 2008/115/EG – Återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna – Ansökan om asyl – Avslag – Föreläggande att lämna landet – Artikel 6.4 – Ansökan om uppehållstillstånd av medicinska skäl – Ansökan kan upptas till sakprövning – Tidsbegränsat uppehållstillstånd beviljas under prövningen av ansökan – Avslag på ansökan – Socialt bistånd – Nekas – Krav på att vistelsen ska vara laglig – Avsaknad av ett beslut om återvändande – Verkan av ett tidsbegränsat uppehållstillstånd för föreläggandet att lämna landet”

I mål C-825/21,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Cour de cassation (Högsta domstolen, Belgien) genom beslut av den 13 december 2021, som inkom till domstolen den 23 december 2021, i målet

UP

mot

Centre public d'action sociale de Liège,

meddelar

DOMSTOLEN (femte avdelningen)

sammansatt av avdelningsordföranden E. Regan (referent), samt domarna D. Gratsias, M. Ilešič, I. Jarukaitis och Z. Csehi,

generaladvokat: J. Richard de la Tour,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– UP, genom D. Andrien, avocat,

* Rättegångsspråk: franska.

- Belgiens regering, genom M. Jacobs, C. Pochet och M. Van Regemorter, samtliga i egenskap av ombud, biträdda av C. Piront, avocate,
- Europeiska kommissionen, genom A. Azéma och A. Katsimerou, båda i egenskap av ombud,

med hänsyn till beslutet, efter att ha hört generaladvokaten, att avgöra målet utan förslag till avgörande

följande

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artiklarna 6 och 8 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (EUT L 348, 2008, s. 98).
- 2 Begäran har framställts i ett mål mellan en tredjelandsmedborgare och Centre public d'action sociale de Liège (myndighet för sociala biståndsåtgärder i Liège, Belgien) (nedan kallat CPAS) angående CPAS beslut att återkalla de sociala bistånd hon beviljats.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 I skäl 4 i direktiv 2008/115 anges följande:

”Det är nödvändigt att det fastställs tydliga, öppna och rättvisa regler för tillhandahållandet av en effektiv återvändandepolitik, vilket är en nödvändig del av en väl förvaltd migrationspolitik.”

- 4 Artikel 3 i direktivet har rubriken ”Definitioner” och innehåller följande bestämmelser:

”I detta direktiv gäller följande definitioner:

...

4. beslut om återvändande: ett administrativt eller rättsligt beslut enligt vilket en tredjelandsmedborgares vistelse är olaglig och som ålägger eller fastställer en skyldighet att återvända.

...”

- 5 I artikel 6 i samma direktiv, med rubriken ”Beslut om återvändande”, föreskrivs följande:

”1. Utan att det påverkar tillämpningen av de undantag som avses i punkterna 2–5 ska medlemsstaterna utfärda beslut om att tredjelandsmedborgare som vistas olagligt på deras territorium ska återvända.

...

4 Medlemsstaterna får när som helst, av ömmande skäl eller av humanitära eller andra skäl, bevilja ett självständigt uppehållstillstånd eller någon annan form av tillstånd som ger rätt att stanna i landet till en tredjelandsmedborgare som vistas olagligt på deras territorium. I sådana fall ska inget beslut om återvändande utfärdas. Om ett sådant beslut redan har utfärdats ska det återkallas eller tillfälligt skjutas upp under giltighetstiden för uppehållstillståndet eller någon annan beviljad rätt att stanna.

...”

- 6 I artikel 8 i direktiv 2008/115, med rubriken ”Avlägsnande”, föreskrivs följande i punkt 1:

”Medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att verkställa beslutet om återvändande om inte någon tidsfrist för frivillig avresa har beviljats i enlighet med artikel 7.4, eller om åläggandet att återvända inte har hörtsammats inom den tid för frivilligt återvändande som beviljats i enlighet med artikel 7.”

Belgisk rätt

Lagstiftningen om socialt bistånd

- 7 Artikel 57 § 2 i loi organique des centres publics d'action sociale, du 8 juillet 1976 (Lag av den 8 juli 1976 om inrättande av myndigheter för sociala biståndsåtgärder) (*Moniteur belge* av den 5 augusti 1976, s. 9876) (nedan kallad lagen om CPAS) har följande lydelse:

”Med avvikelse från övriga bestämmelser i denna lag är uppgiften för myndigheten för sociala biståndsåtgärder begränsad till:

1° Beviljande av akut medicinsk hjälp till en utlänning som vistas olagligt i landet;

2° ...

En utlänning som har uppgett sig vara flykting och har ansökt om att erkännas som sådan anses uppehålla sig olagligt i landet om asylansökan har avslagits och ett verkställbart föreläggande om att lämna landet har delgetts utlänningen i fråga.

...”

Utlänningslagstiftningen

- 8 I artikel 9ter § 1 i loi du 15 décembre 1981 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers (lag av den 15 december 1981 om utlänningars rätt till inresa, vistelse samt om avlägsnande av utlänningar) (*Moniteur belge* av den 31 december 1980, s. 14584) (nedan kallad utlänningslagen), föreskrivs följande:

”En utlänning som vistas i Belgien ... och som lider av en sådan sjukdom att den innebär en verklig risk för hans eller hennes liv eller fysiska integritet eller en verklig risk för omänsklig eller förnedrande

behandling om det inte finns någon adekvat behandling i hans eller hennes ursprungsland eller i det land där han eller hon uppehåller sig, får ansöka om uppehållstillstånd i landet...”

- 9 Artikel 7 i arrêté royal fixant des modalités d'exécution de la loi du 15 septembre 2006 modifiant la [loi sur les étrangers], du 17 mai 2007 (Kunglig kungörelse av den 17 maj 2007 om tillämpningsföreskrifter för [utlänningslagen]) (*Moniteur belge* av den 31 maj 2007, s. 29535), i den version som är tillämplig i det nationella målet (nedan kallad kunglig kungörelse av den 17 maj 2007), har följande lydelse:

”Med undantag för de fall som avses i artikel 9ter § 3 i lagen, ska ministerns ställföreträdare ge kommunen i uppdrag att uppta den berörda personen i utlänningsregistret och ge honom eller henne ett intyg om registrering av modell A. ...”

- 10 Artikel 8 i den kungliga kungörelsen har följande lydelse:

”Det tillfälliga uppehållstillståndet och intyget om registrering i utlänningsregistret som utfärdas med stöd av artikel 9ter i lagen ska vara giltiga i minst ett år.”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågan

- 11 Den 19 augusti 2014 lämnade klaganden i det nationella målet, som är medborgare i Demokratiska republiken Kongo, in en ansökan om internationellt skydd i Belgien.
- 12 Genom beslut av den 24 september 2014 avslog Commissaire général aux réfugiés et aux apatrides (CGRA) (generalkommissariatet för flyktingar och statslösa, Belgien) (nedan kallad CGRA) ansökan och nekade klaganden såväl flyktingstatus som ställning som subsidiärt skyddsbehövande (nedan kallat CGRA:s beslut).
- 13 Den 13 oktober 2014 delgav belgiska staten, genom Office des étrangers (utlänningsmyndigheten, Belgien), klaganden i det nationella målet ett föreläggande att lämna landet.
- 14 Den 16 oktober 2014 överklagade klaganden CGRA:s beslut till Conseil du contentieux des étrangers (Migrationsdomstolen, Belgien). Föreläggandet att lämna landet överklagades inte.
- 15 Den 19 januari 2015 ansökte klaganden i det nationella målet om uppehållstillstånd av medicinska skäl vid Office des étrangers (utlänningsmyndigheten) med stöd av artikel 9ter i utlänningslagen.
- 16 Den 8 juni 2015 förklarade Office des étrangers (utlänningsmyndigheten) att ansökan kunde tas upp till prövning, varför ett registreringsbevis utfärdades till klaganden i det nationella målet med stöd av artikel 7 i kunglig kungörelse av den 17 maj 2007. Som en följd härav beviljade CPAS henne ekonomiskt bistånd.
- 17 Den 22 juli 2015 ogillade Conseil du contentieux des étrangers (Migrationsdomstolen) klagandens överklagande av CGRA:s beslut.
- 18 Genom beslut av den 20 april 2016 avslog utlänningsmyndigheten ansökan om uppehållstillstånd av medicinska skäl, vilket innebar att klaganden i det nationella målet inte längre beviljades något registreringsbevis. Detta beslut delgavs klaganden den 29 april 2016.

- 19 Hon överklagade då detta beslut till Conseil du contentieux des étrangers (Migrationsdomstolen), men nämnda förfarande har inte någon suspensiv verkan.
- 20 Genom beslut av den 31 maj, den 28 juni och den 19 juli 2016 återkallade CPAS det sociala bistånd som klaganden beviljats från och med den 1 maj 2016 och beslutade att återkräva ett belopp på 56,69 euro motsvarande vad som hade betalats ut sedan den 29 april 2016.
- 21 Genom dom av den 7 november 2016 ogillade Tribunal du travail de Liège (Arbetsdomstolen i Liège, Belgien) talan väckt av klaganden mot dessa tre beslut.
- 22 Genom dom av den 15 mars 2017 ogillade Cour du travail de Liège (Arbetsöverdomstolen i Liège, Belgien) klagandens överklagande av den förstnämnda domen med motiveringen att föreläggandet att lämna landet som hade meddelats innan ansökan om uppehållstillstånd av medicinska skäl hade upphört att ha rättsverkningar, men att föreläggandet kvarstod som sådant, och att det återfick sin fulla verkan när intygen om registrering inte längre beviljades. Klagandens vistelse i Belgien under perioden mellan den 1 maj och den 2 november 2016 är således olaglig. Hon kan följaktligen inte, med tillämpning av artikel 57 § 2 i lagen om CPAS, erhålla annat socialt bistånd än akutsjukvård.
- 23 Klaganden i det nationella målet överklagade denna dom till Cour de cassation (Högsta domstolen, Belgien). Hon har i huvudsak gjort gällande att nämnda dom felaktigt medför att föreläggandet att lämna landet som delgavs henne den 13 oktober 2014 får rättsverkan. Att utfärda registreringsbevis till en tredjelandsmedborgare som ansöker om uppehållstillstånd av medicinska skäl med stöd av artikel 9ter i utlänningslagen indikerar nämligen att denne har rätt att uppehålla sig i landet, även tillfälligt och med osäker utgång, och medför således ett implicit återkallande av det tidigare delgivna föreläggandet att lämna landet. Den överklagade domen kunde således inte grundas på detta föreläggande att lämna landet för att komma fram till att klaganden vistades olagligt i landet under perioden 1 maj–2 november 2016 och att hon följaktligen inte hade rätt till det ifrågavarande sociala biståndet.
- 24 Cour de cassation (Högsta domstolen) har i beslutet om hänskjutande anfört följande. Enligt belgisk rätt begränsar artikel 57 § 2 första stycket i lagen om CPAS dessa myndigheters uppdrag i förhållande till en utlänning som vistas olagligt i landet till enbart beviljande av akut sjukvård. Enligt fjärde stycket i denna bestämmelse uppehåller sig en utlänning som uppgett sig vara flykting och har ansökt om flyktingstatus olagligen i Belgien när asylansökan har avslagits och utlänningen har delgetts ett föreläggande att lämna landet.
- 25 Medlemsstaterna är enligt artikel 6.1 i direktiv 2008/115 i princip skyldiga att utfärda beslut om att tredjelandsmedborgare som vistas olagligt på deras territorium ska återvända, och vidare att de enligt artikel 8.1 i direktivet ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att verkställa beslutet om återvändande. Enligt artikel 6.4 i direktivet får medlemsstaterna när som helst, av ömmande skäl eller av humanitära eller andra skäl, bevilja ett självständigt uppehållstillstånd eller någon annan form av tillstånd som ger rätt att stanna i landet till en tredjelandsmedborgare som vistas olagligt på deras territorium. Om ett beslut om återvändande redan har utfärdats ska det i sådant fall återkallas eller tillfälligt skjutas upp under giltighetstiden för uppehållstillståndet eller någon annan beviljad rätt att stanna.

- 26 Cour de cassation (Högsta domstolen) har i detta avseende påpekat att EU-domstolen, i punkt 36 i domen av den 19 juni 2018, Gnandi (C-181/16, EU:C:2018:465), konstaterade att ett föreläggande att lämna landet som utlänningsmyndigheten meddelat en tredjelandsmedborgare efter det att hans eller hennes ansökan om internationellt skydd avslagits utgör ett ”beslut om återvändande” i den mening som avses i artikel 3.4 i direktiv 2008/115.
- 27 Enligt samma domstol underströk EU-domstolen följande i punkt 75 i domen av den 15 februari 2016, N., (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84). För att direktiv 2008/115 ska få en ändamålsenlig verkan krävs det att ett förfarande som har inletts med stöd av det direktivet – inom ramen för vilket ett beslut om återvändande har antagits – kan återupptas i det skede där det befann sig när det avbröts på grund av att en ansökan om internationellt skydd ingavs så snart som denna ansökan har avslagits i första instans. Medlemsstaterna får nämligen inte äventyra fullgörandet av målet med det sistnämnda direktivet, det vill säga att upprätta en effektiv politik för avlägsnande och återsändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i en medlemsstat.
- 28 Vidare hävdas att EU-domstolen i punkt 76 i den domen har preciserat att det framgår såväl av medlemsstaternas lojalitetsplikt, vilken följer av artikel 4.3 FEU, som av kraven på effektivitet (vilka bland annat nämns i skäl 4 i direktiv 2008/115) att den skyldighet som medlemsstaterna har enligt artikel 8 i direktivet att avlägsna den berörda personen, ska fullgöras snarast möjligt. Denna skyldighet skulle emellertid inte uppfyllas om ett avlägsnande fördröjs på grund av att ett förfarande, såsom det som beskrivs i föregående punkt, måste tas om från början och inte kan återupptas i det skede där det avbröts efter det att en ansökan om internationellt skydd har avslagits i första instans.
- 29 Härav följer enligt den hänskjutande domstolen att prövningen av överklagandet i det nationella målet kräver att artiklarna 6 och 8 i direktiv 2008/115 tolkas.
- 30 Mot denna bakgrund beslutade Cour de cassation (Högsta domstolen) att vilandeförklara det nationella målet och att begära förhandsavgörande från EU-domstolen anseende följande fråga:
- ”Utgör artiklarna 6 och 8 i [direktiv 2008/115] hinder för en nationell rättsregel enligt vilken utfärdande av ett intyg som ger [tillfällig] uppehållsrätt i samband med prövningen av en ansökan om uppehållstillstånd av medicinska skäl – vilken ansökan anses kunna tas upp till sakprövning mot bakgrund av de kriterier som anges ovan – innebär att tredjelandsmedborgaren tillåts att vistas i landet, om än tillfälligt och med osäker utgång, under tiden som denna ansökan provas varvid utfärdandet av ett sådant intyg därför innebär att det beslut om återvändande som tidigare fattats inom ramen för ett asylförfarande underförstått återkallas, vilket nämnda utfärdande är oförenligt med?”

Prövning av tolkningsfrågan

Huruvida tolkningsfrågan kan tas upp till prövning

- 31 Den belgiska regeringen anser att det saknas anledning att besvara tolkningsfrågan, eftersom den saknar relevans för utgången i målet vid den nationella domstolen. Den nationella bestämmelse som den hänskjutande domstolen har hänvisat till i denna fråga existerar nämligen inte i belgisk rätt. Den hänskjutande domstolen utgår i detta avseende från ett felaktigt antagande och detta av två skäl.

- 32 Ett registreringsbevis som utfärdas i enlighet med artikel 7 i den kungliga kungörelsen av den 17 maj 2007 och artikel 9ter i utlänningslagen, till en person vars ansökan om uppehållstillstånd av medicinska skäl har förklarats kunna tas upp till prövning, utgör inte ett tillstånd som ger uppehållsrätt, utan ger endast denna person en rätt att tillfälligt stanna kvar i landet.
- 33 Vidare innebär rätten att stanna kvar i landet inte, enligt belgisk rätt, ett underförstått återkallande av beslutet om återvändande som tidigare fattats avseende den berörda personen. Conseil d'État (Högsta förvaltningsdomstolen, Belgien) har nämligen i en dom av den 23 maj 2017 avfärdat en sådan tolkning med hänvisning till domen av den 15 februari 2016, N. (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84). Dessutom, och framför allt, var det denna dom som den belgiska lagstiftaren hade i åtanke när den, genom lagen av den 24 februari 2017 som trädde i kraft den 29 april 2017 och som är tillämplig på samtliga pågående förfaranden, införde artikel 1/3 i utlänningslagen. I denna bestämmelse anges numera tydligt att ett beslut om återvändande inte påverkas av att en utlänning lämnar in en ansökan om uppehållstillstånd eller en ansökan om internationellt skydd. Vidare anges att även om den berörda personen tillfälligt kan stanna kvar i landet i avvaktan på att ansökan avgörs, är verkställbarheten av beslutet om återvändande endast tillfälligt uppskjuten.
- 34 EU-domstolen gör i denna del följande bedömning. Enligt fast rättspraxis ankommer det uteslutande på den nationella domstolen, vid vilken målet anhängiggjorts och vilken har ansvaret för det rättsliga avgörandet, att mot bakgrund av de särskilda omständigheterna i målet bedöma såväl om ett förhandsavgörande är nödvändigt för att döma i saken som relevansen av de frågor som ställs till EU-domstolen. EU-domstolen är följaktligen i princip skyldig att meddela ett förhandsavgörande när de frågor som ställts av den nationella domstolen avser tolkningen av en unionsbestämmelse. Av detta följer att de frågor som ställs av nationella domstolar presumeras vara relevanta. En tolkningsfråga som har hänskjutits av en nationell domstol kan bara avvisas då det är uppenbart att den begärda tolkningen av unionsrätten inte har något samband med de verkliga omständigheterna eller saken i det nationella målet eller då frågeställningen är hypotetisk eller EU-domstolen inte har tillgång till sådana uppgifter om de faktiska eller rättsliga omständigheterna som är nödvändiga för att kunna ge ett användbart svar på de frågor som ställts till den (dom av den 24 februari 2022, Viva Telecom Bulgaria, C-257/20, EU:C:2022:125, punkt 41 och där angiven rättspraxis).
- 35 Det ska härvid i synnerhet erinras om att det ankommer på EU-domstolen, i enlighet med behörighetsfördelningen mellan unionsdomstolen och de nationella domstolarna, att beakta den faktiska och rättsliga bakgrunden till tolkningsfrågorna, såsom den angetts i beslutet om hänskjutande. En begäran om förhandsavgörande ska således prövas mot bakgrund av den tolkning av nationell rätt som den hänskjutande domstolen har gjort och inte med hänsyn till den tolkning som förespråkats av en medlemsstats regering (se, för ett liknande resonemang, dom av den 21 juni 2016, New Valmar, C-15/15, EU:C:2016:464, punkt 25, och dom av den 15 april 2021, État belge (Omständigheter som hänför sig till tiden efter ett beslut om överföring), C-194/19, EU:C:2021:270, punkt 26).
- 36 Såsom i förevarande fall framgår av den uttryckliga formuleringen i begäran om förhandsavgörande, och särskilt av själva lydelsen av den fråga som ställts till EU-domstolen, anser den hänskjutande domstolen att det för att avgöra det nationella målet är nödvändigt att först pröva huruvida bestämmelserna i direktiv 2008/115 utgör hinder för en nationell bestämmelse i vilken det föreskrivs att när en rätt att stanna i landet beviljas en tredjelandsmedborgare som har ansökt om uppehållstillstånd på någon av de grunder som avses i artikel 6.4 i direktivet, och denna rätt att stanna beviljas på grund av att ansökan kan upptas till

prövning, medför detta ett underförstått återkallande av det beslut om återvändande som tidigare fattats avseende denne medborgare sedan vederbörandes ansökan om internationellt skydd avslagits.

- 37 Eftersom den hänskjutande domstolen, genom en sådan fråga, utgår från att belgisk rätt innehåller en sådan regel, kan EU-domstolen inte med avseende på förevarande begäran om förhandsavgörande godta den belgiska regeringens tolkning av denna rätt. Enligt nämnda tolkning ger det tillstånd som beviljats en tredjelandsmedborgare som befinner sig i en sådan situation inte honom eller henne någon uppehållsrätt. Vidare medför ett sådant tillstånd enligt samma tolkning endast att rättsverkningarna av beslutet om återvändande som fattats tidigare med avseende på honom eller henne tillfälligt skjuts upp.
- 38 Det ankommer således uteslutande på den hänskjutande domstolen att tolka den nationella rätt som är tillämplig i det nationella målet. Nämnda domstol ska då bland annat pröva huruvida artikel 1/3 i utlänningslagen är tillämplig i detta mål, såsom denna artikel införts genom lagen av den 24 februari 2017 som trädde i kraft under förfarandets gång den 29 april 2017.
- 39 Härav följer att förevarande begäran om förhandsavgörande kan tas upp till sakprövning.

Prövning i sak

- 40 Den hänskjutande domstolen har ställt sin fråga för att få klarhet i huruvida artikel 6.4 i direktiv 2008/115 ska tolkas så, att den utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning som föreskriver att när en rätt att stanna i landet beviljas en tredjelandsmedborgare som vistas där olagligt i avvaktan på resultatet av en ansökan om uppehållstillstånd på någon av de grunder som avses i denna bestämmelse, och nämnda rätt att stanna beviljas på grund av att den aktuella ansökan kan upptas till prövning, medför detta ett underförstått återkallande av det beslut om återvändande som tidigare fattats avseende denne medborgare sedan vederbörandes ansökan om internationellt skydd avslagits.
- 41 Enligt domstolens fasta praxis ska vid tolkningen av en unionsbestämmelse inte bara lydelsen beaktas, utan också sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i (se, för ett liknande resonemang, dom av den 20 juni 2022, *London Steam-Ship Owners' Mutual Insurance Association*, C-700/20, EU:C:2022:488, punkt 55).
- 42 Enligt artikel 6.4 första meningen i direktiv 2008/115 får medlemsstaterna "när som helst" av "ömmande skäl eller av humanitära eller andra skäl", bevilja ett "självständigt uppehållstillstånd" eller "någon annan form av tillstånd som ger rätt att stanna i landet" till en tredjelandsmedborgare som vistas olagligt på deras territorium.
- 43 Det framgår således av själva ordalydelsen i denna bestämmelse, bland annat av hänvisningen till "andra" skäl, att denna bestämmelse tillåter medlemsstaterna att när som helst bevilja sådana medborgare uppehållsrätt inte bara av de skäl som uttryckligen anges, det vill säga av ömmande eller humanitära skäl, utan även av alla andra skäl som de anser vara lämpliga.
- 44 Härav följer att medlemsstaterna har ett mycket stort utrymme för skönsmässig bedömning när det gäller att, med iakttagande av unionsrätten, bevilja tredjelandsmedborgare som vistas olagligt på deras territorium uppehållsrätt.

- 45 Det finns således inget som hindrar en medlemsstat från att bevilja en sådan medborgare som har lämnat in en ansökan om uppehållstillstånd av något av de skäl som avses i artikel 6.4 i direktiv 2008/115 uppehållsrätt på grund av att en sådan ansökan kan tas upp till prövning i avvaktan på utgången av prövningen i sak.
- 46 Det framgår emellertid av den mycket tydliga lydelsen av tredje och sista meningen i artikel 6.4 i direktiv 2008/115, särskilt av uttrycket ”eller”, att när medlemsstaterna beviljar uppehållstillstånd av ömmande eller humanitära eller andra skäl, får de visserligen föreskriva att detta innebär att ett tidigare beslut om återvändande som har utfärdats beträffande den aktuella personen ska återkallas eller tillfälligt skjutas upp under giltighetstiden för uppehållstillståndet. De kan emellertid likaså föreskriva att det nämnda uppehållstillståndet medför att det tidigare beslutet om återvändande upphör att gälla.
- 47 En medlemsstat som beviljar en tredjelandsmedborgare som vistas olagligt på dess territorium uppehållsrätt i avvaktan på resultatet av en ansökan om uppehållstillstånd av något av de skäl som avses i artikel 6.4 i direktiv 2008/115, och detta sker på grund av att en sådan ansökan kan tas upp till prövning, kan således, i enlighet med själva lydelsen i denna bestämmelse, föreskriva att beviljandet av en sådan uppehållsrätt innebär ett underförstått återkallande av ett beslut om återvändande som tidigare fattats avseende denne medborgare.
- 48 Denna tolkning av artikel 6.4 i direktiv 2008/115 påverkas inte, i motsats till vad den belgiska regeringen har hävdat, av sammanhanget och de mål som eftersträvas med de föreskrifter som bestämmelsen ingår i.
- 49 Direktiv 2008/115 syftar visserligen, med iakttagande av de berörda personernas grundläggande rättigheter och värdighet, till att inrätta en effektiv politik för avlägsnande och återsändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna (dom av den 10 mars 2022, Landkreis Gifhorn, C-519/20, EU:C:2022:178, punkt 39 och där angiven rättspraxis).
- 50 Det följer dock såväl av medlemsstaternas lojalitetsplikt enligt artikel 4.3 FEU som av kraven på effektivitet, vilka bland annat nämns i skäl 4 i direktiv 2008/115, att den skyldighet som medlemsstaterna har enligt artikel 8 i direktivet, att i de fall som anges i punkt 1 i artikeln avlägsna personen i fråga, ska fullgöras snarast möjligt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 6 december 2011, Achughabian, C-329/11, EU:C:2011:807, punkt 45).
- 51 Domstolen har även, i punkterna 74–76 och 80 i domen av den 15 februari 2016, N. (C-601/15 PPU, EU:C:2016:84), slagit fast att den ändamålsenliga verkan av direktiv 2008/115 kräver att ett förfarande som har inletts med stöd av det direktivet – inom ramen för vilket ett beslut om återvändande har antagits – kan återupptas i det skede där det befann sig när det avbröts på grund av att en ansökan om internationellt skydd ingavs så snart som denna ansökan har avslagits i första instans. Medlemsstaterna får nämligen inte äventyra fullgörandet av målet med det sistnämnda direktivet, det vill säga att avlägsnande ska fullgöras snarast möjligt.
- 52 Såsom klaganden i målet vid den nationella domstolen och kommissionen med rätta har gjort gällande kan den tolkning av direktiv 2008/115 som gjorts i föregående punkt emellertid inte överföras på förevarande mål.
- 53 Domstolen har nämligen gjort denna tolkning inom ramen för en tvist som uppstått efter det att en tredjelandsmedborgare som vistades olagligt i landet hade lämnat in flera ansökningar om internationellt skydd. Tvisten gav upphov till frågan om vilka verkningar en ny ansökan av detta

slag ska få, eftersom unionsrätten inte innehåller någon bestämmelse som uttryckligen fastställer följderna av att bevilja ett tillstånd att stanna kvar i landet såvitt gäller förfarandet för ett tidigare beslut om återvändande.

- 54 Den ställda tolkningsfrågan har däremot uppkommit i ett mål som rör en tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i en medlemsstat och som, efter det att vederbörandes ansökan om internationellt skydd avslagits, har inkommit med en ansökan om uppehållstillstånd av ömmande, humanitära skäl eller andra skäl, i den mening som avses i artikel 6.4 i direktiv 2008/115.
- 55 Såsom har konstaterats i punkterna 46 och 47 ovan är det i ett sådant fall enligt tredje och sista meningen i denna bestämmelse uttryckligen tillåtet för medlemsstaterna att, när de beslutar att bevilja ett självständigt uppehållstillstånd eller någon annan form av tillstånd som ger rätt att stanna i landet, föreskriva att beviljandet av sådana tillstånd medför att ett tidigare fattat beslut om återvändande upphör att gälla.
- 56 Den ställda frågan ska följaktligen besvaras på följande sätt. Artikel 6.4 i direktiv 2008/115 ska tolkas så, att den inte utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning som föreskriver att när en rätt att stanna i landet beviljas en tredjelandsmedborgare som vistas där olagligt i avvaktan på resultatet av en ansökan om uppehållstillstånd på någon av de grunder som avses i denna bestämmelse, och nämnda rätt att stanna beviljas på grund av att den aktuella ansökan kan upptas till prövning, medför detta ett underförstått återkallande av det beslut om återvändande som tidigare fattats avseende denne medborgare sedan vederbörandes ansökan om internationellt skydd avslagits.

Rättegångskostnader

- 57 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (femte avdelningen) följande:

Artikel 6.4 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/115/EG av den 16 december 2008 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna

ska tolkas så, att

den inte utgör hinder för en medlemsstats lagstiftning som föreskriver att när en rätt att stanna i landet beviljas en tredjelandsmedborgare som vistas där olagligt i avvaktan på resultatet av en ansökan om uppehållstillstånd på någon av de grunder som avses i denna bestämmelse, och nämnda rätt att stanna beviljas på grund av att den aktuella ansökan kan upptas till prövning, medför detta ett underförstått återkallande av det beslut om återvändande som tidigare fattats avseende denne medborgare sedan vederbörandes ansökan om internationellt skydd avslagits.

Underskrifter